

בבקי צור

ללמוד להבין ולזכור

מסכת חגיגה דף ה

לע"נ מרת פנינה (פסיה) ברן ע"ה

הערה חשובה: המילים המודגשות הן תמצית

העניינים וניתן לקרוא אותן בפני עצמן כסיכום מהיר.

דף ח

כיצד טופל מעשר וחולין לשלמי חגיגה

נתבאר שלדעת בית הלל אף ששלמי חגיגה הם חובה ולכן הם באים מהחולין, רשאי להביאם מהמעשר ומהחולין יחד. ונחלקו חכמים בדבר זה.

א. דעת חזקיה.

טופלים בהמה לבהמה, ואין טופלים מעות למעות. כלומר, אם מביא מספר בהמות לשלמי חגיגה, כגון שבני ביתו מרובים, ולא די להם בבהמה אחת, מאחר שמביא בהמה אחת מהחולין בלבד, רשאי להביא שאר בהמות ממעשר שני.

ואף על פי שכל הבאות ביום ראשון שם חגיגה עליהן, כבר יצא ידי חובה בראשונה מן החולין.

אבל לא יביא בהמה אחת גדולה במעות חולין ומעות מעשר יחד, כי בהמה אחת צריכה להיות כולה מהחולין.

ושנינו ברייתא כדברי חזקיה, שאף שהכתוב "מִסֵּת", מלמד שאדם מביא חובתו מן החולין, דעת בית הלל, שכל זה באכילה ראשונה, אבל באכילה שניה, כלומר בהמה שניה, אף ביום הראשון, ומביאה לשם חגיגה, רשאי להביא אף ממעשר שני.

ובית שמאי חולקים ואומרים שגם בהמה שניה שמביא לשם חגיגה, יביא מהחולין.

וגם לבית הלל, דווקא ממעשר שני מביא שלמי חגיגה, אבל ממעשר בהמה לא, שמא יבוא לעשר ביום טוב, ואסור לעשר ביום טוב, משום שאותו אדם שמעשר צובע את היוצא עשירי כדי לסמנו.

ב. דעת רבי יוחנן.

טופלים מעות למעות, ואין טופלים מעות לבהמה. כלומר, כל בהמה שמביא, צריך לקנותה מחולין שלו, ורשאי להוסיף לחולין הללו גם מעות מעשר שני, ולקנותה מהחולין ומהמעשר. אבל לא יקנה בהמה אחת כולה מהמעשר, אף אם קנה בהמה אחרת כולה מהחולין.

ושנינו ברייתא כדברי רבי יוחנן, שאף שהכתוב "מִסֵּת", מלמד שאדם מביא חובתו מן החולין, אם רצה לערב מעות מעשר עם מעות חולין רשאי לערב. שנאמר, "כִּפְאֶשֶׁר יְבָרְכֶךָ ה' אֱלֹהֶיךָ", כלומר תוכל לתת לחגיגה מכל מה שבירך אותך, אף מהמעשר וזאת על ידי עירוב מעות מעשר עם מעות חולין.

ובסוגיה הבאה מבואר, **שדעת רב חסדא כדעת רבי יוחנן, שטופלים מעות למעות, ולא בהמה לבהמה.**

ג. דעת רב ששת.

ניתן לעשות כך, וניתן לעשות כך, כלומר **טופלים גם מעות למעות וגם בהמה לבהמה.**

ומה ששנינו בברייתא המסייעת את חזקיה אכילה ראשונה מהחולין, אין הכוונה בהמה ראשונה כולה מהחולין, אלא שיעור אכילה ראשונה שבה, כלומר לקנות בהמה ראשונה מביא מעות חולין כשיעור אכילה אחת

בבקי צור

ללמוד להבין ולזכור

מסכת חגיגה דף ה

לע"נ מרת פנינה (פסיה) ברן ע"ה

ומצרף להם מעות מעשר שני, ובכל אלו קונה בהמה אחת, ושאר בהמות קונה ממעשר בלבד.

דברים שיוצאים בהם ידי שמחה

שלמי שמחה אינם חובה, כלומר אין חייבים להביא שלמים לצורך שמחת הרגל, וכל שיש בידו בשר של קרבנות לאכלו לשובע, לשמוח באכילתו ברגל, יוצא בו ידי חובת שמחת הרגל. שנאמר, "וְשִׂמְחֶתָּ בְּחֶגְדָּךָ אֶתָּה וּבִנְךָ וּבִתְּךָ וְעַבְדְּךָ וְאִמְתְּךָ וְחֵלְוֵי וְהִגֵּר וְהִיְתוּם וְהַאֲלֻמָּנָה אֲשֶׁר בְּשַׁעְרֶיךָ" (דברים ט"ז י"ד), לרבות כל מיני שמחות לשמחה, וכל בשר בהמה של קרבן שיש לו לשמוח בו, יש בו שמחה.

ולפיכך, **אם יש בידו שלמים שכבר נדר ונדב, יוצא בהם ידי שמחת הרגל, ואינו צריך להביא שלמים מיוחדים מהחולין לשם שלמי שמחה.**

וכמו כן אם יש בידו מעשר בהמה, יוצא בו ידי שמחת הרגל, ואינו צריך להביא שלמים מיוחדים מהחולין לשם שלמי שמחה.

אמנם במעשר בהמה יוצא רק במועד ולא ביום טוב, אף לדעת בית הלל, ששלמי שמחה קרבים ביום טוב. והטעם לכך, שמא יבוא לעשר ביום טוב, ואסור לעשר ביום טוב, משום שהמעשר צובע את היוצא עשירי.

ומאחר ששלמי שמחה אינם חובה, אם יש בידו מעות מעשר שני, קונה בהם שלמים, ויוצא בהם ידי שמחת הרגל, ואינו צריך לקנות שלמים מיוחדים ממעות חולין לשם שלמי שמחה.

דברים נוספים שכהנים

יוצאים בהם ידי שמחה

נתבאר, שכל שיש בידו בשר של קרבנות לשמוח באכילתו ברגל, יוצא בו ידי חובת שמחת הרגל.

ומהטעם הזה, כהנים יוצאים ידי שמחת הרגל גם בחלק הניתן להם מקרבנות ישראל, כגון **בבשר חטאות, ואשמות, ובכור. וכן בחזה ושוק הניתן להם מהשלמים.**

אין יוצאים ידי חובת

שמחה בעופות ומנחות

דווקא בבשר קרבנות בהמה יוצאים ידי חובת שמחה, אבל אין הכהנים יוצאים ידי חובת שמחה בחלק הניתן להם מחטאת העוף, או מהמנחות.

בברייתא למדו זאת מהכתוב "וְשִׂמְחֶתָּ בְּחֶגְדָּךְ", המקיש שמחה לחגיגה, ללמד, שאין שמחה אלא בדבר שהחגיגה באה ממנו, והוא בהמה. שנאמר בחגיגה "וְלֹא יִלְוֶן חֵלֶב חֲגִי עַד בְּקָר" (שמות כ"ג י"ח), וזו בהמה שיש לה חלב.

ורב אשי למד זאת מהכתוב "וְשִׂמְחֶתָּ בְּחֶגְדָּךְ", המקיש שמחה לחגיגה, ללמד, שאין שמחה אלא בדבר שהחגיגה באה ממנו, והוא בהמה. שנאמר בחגיגה "וְלֹא יִלְוֶן חֵלֶב חֲגִי עַד בְּקָר" (שמות כ"ג י"ח), וזו בהמה שיש לה חלב.

ורב אשי למד זאת מהכתוב "וְשִׂמְחֶתָּ בְּחֶגְדָּךְ", המקיש שמחה לחגיגה, ללמד, שאין שמחה אלא בדבר שהחגיגה באה ממנו, והוא בהמה. שנאמר בחגיגה "וְלֹא יִלְוֶן חֵלֶב חֲגִי עַד בְּקָר" (שמות כ"ג י"ח), וזו בהמה שיש לה חלב.

ורב אשי למד זאת מהכתוב "וְשִׂמְחֶתָּ בְּחֶגְדָּךְ", המקיש שמחה לחגיגה, ללמד, שאין שמחה אלא בדבר שהחגיגה באה ממנו, והוא בהמה. שנאמר בחגיגה "וְלֹא יִלְוֶן חֵלֶב חֲגִי עַד בְּקָר" (שמות כ"ג י"ח), וזו בהמה שיש לה חלב.

ורב אשי למד זאת מהכתוב "וְשִׂמְחֶתָּ בְּחֶגְדָּךְ", המקיש שמחה לחגיגה, ללמד, שאין שמחה אלא בדבר שהחגיגה באה ממנו, והוא בהמה. שנאמר בחגיגה "וְלֹא יִלְוֶן חֵלֶב חֲגִי עַד בְּקָר" (שמות כ"ג י"ח), וזו בהמה שיש לה חלב.

בבקי צור

ללמוד להבין ולזכור

מסכת חגיגה דף ה

לע"נ מרת פנינה (פסיה) ברן ע"ה

אין נושאים נשים במועד

אמר רב דניאל בר קטינא אמר רב, מניין שאין נושאים נשים במועד, שנאמר, "וְשִׁמְחֶתָּ בְּחֻגְדָּךְ", ולא באשתך.

עולות ראייה לפי הנכסים

ושלמי חגיגה לפי האוכלים

א. מי שיש לו אוכלים כלומר בני בית מרובים, ונכסים מועטים, מביא שלמי חגיגה מרובים כפי צורך האוכלים, ומאחר שנכסיו מועטים, טופל מעות מעשר ומעות חולין, או בהמה לבהמה, או זה וגם זה, ועולות ראייה מועטות.

ב. מי שיש לו נכסים מרובים, ואוכלים מועטים, מביא עולות ראייה מרובות, ושלמי חגיגה מועטים.

ג. מי שיש לו אוכלים מועטים ונכסים מועטים על זה אמרו, הראיה מעה כסף והחגיגה שתי כסף.

ד. מי שיש לו אוכלים מרובים ונכסים מרובים, על זה נאמר "אִישׁ כַּמֶּתֶנֶת יָדוֹ כְּבִרְפֵת ה' אֶלְקֵיךָ אֲשֶׁר נָתַן לָךְ" (דברים ט"ז י"ז).

הפריש בהמות לחגיגה

ולא הקריב כולן ביום הראשון

נאמר בענין קרבן חגיגה, "וְחִגַּתְּם אֹתוֹ חֵג לָהּ", "אתו" מיעוט הוא, ללמד, שאין מביאים חגיגה אלא יום אחד ולא יותר.

ומי שלא הביא ביום הראשון כלל, יכול להביא גם ביום אחר משבעת ימי הרגל, ובלבד שיחגוג יום אחד ולא יותר.

ואם הפריש מספר בהמות, ופירש שכולן לצורך חגיגת יום ראשון, ולא הספיק להקריב את כולן באותו יום, מקריב את הנותרות למחר, ואינו נחשב כחוגג שני ימים, כי כולן חגיגת יום ראשון הן, ומקריבן ביום שני כתשלומים לראשון בלבד.

והוא הדין אם לא פירש שכולן לצורך חגיגת יום ראשון, אבל היה עוסק בהקרבתן, ונגמר היום, ולכן לא הספיק להקריבן, הדבר מוכיח שליום ראשון הפריש את כולן, וכולן חגיגת יום ראשון הן, ומקריב את הנותרות למחרת כתשלומים של ראשון.

והוא הדין אם לא היה עוסק בהקרבתן, אבל במה שכבר הקריב, היה די והותר לאכילתו ואכילת בני ביתו להיום, שמסתבר שלכן הניח מלהקריב, כי לא היה לו את מי להאכיל בנותר, ולא משום שמתחילה נתכוון שיהיו אלו חגיגת מחר, ובאמת כוונתו היתה שיהיו הכל חגיגת יום ראשון, ולכן מקריב הנותרות למחר, כתשלומים של ראשון.

אבל אם היה לו שהות ביום להקריב הנותרות ולהאכילן לבני ביתו, ולא הקריבן, ניכר שמתחילה הפרישן להקריבן ביום שני, ומאחר שאין חגיגה שני ימים, אם יקריב ביום שני, עובר בבל תוסיף, ולכן אינו מקריב את הנותרות.

וכל שכן אם פירש מתחילה, שמפריש מקצת לחגיגת יום ראשון, ומקצת לחגיגת יום שני, שאינו מקריב את אותן שהפריש והניח ליום שני.